

บทที่ 5

สำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนซึ่งมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย

ผู้วิจัยได้รวบรวมสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนซึ่งประกอบด้วยคำ 4 คำจำนวน 570 สำนวน เมื่อศึกษาแล้วพบว่าในสำนวนดังกล่าวมี 56 สำนวนที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย

สำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนทั้ง 56 สำนวนนี้สามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน และตัวเลขที่ใช้ก็เหมือนกัน
2. สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่ตัวเลขที่ใช้ต่างกัน
3. สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่สำนวนไทยไม่มีตัวเลขปรากฏ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีนที่มีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับสำนวนไทย โดยวิธีการดังนี้

1. ยกสำนวนจีนและสำนวนไทย ซึ่งมีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันมาเปรียบเทียบกันเป็นคู่ๆ สำหรับในบางสำนวนที่มีสำนวนอื่นที่มีความหมายคล้ายคลึงกันก็จะยกมาอธิบายเพิ่มเติมด้วย
2. อธิบายความหมายของสำนวนในภาษาจีนโดยแปลคำต่อคำ แล้วแปลรวมอีกครั้ง
3. ยกตัวอย่างการใช้สำนวนในประโยค ตัวอย่างประโยคที่ยกมาประกอบในแต่ละสำนวนนั้น ประโยคแรกจะเป็นตัวอย่างการใช้สำนวนจีนและประโยคหลังเป็นตัวอย่างการใช้สำนวนไทย ประโยคตัวอย่างของสำนวนจีนนั้นจะมีตัวหนังสือจีนพร้อมสัทอักษรแล้วจึงแปลประโยคจีนนั้นเป็นภาษาไทย

5.1 สำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและตัวเลขที่ใช้เปรียบก็เหมือนกัน

จากการรวบรวมสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีน 570 สำนวน พบว่าสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันและตัวเลขที่ใช้เปรียบก็เหมือนกันมีทั้งหมด 4 สำนวนดังนี้

ตัวอย่าง

一箭雙雕

yī jiàn shuāng diāo

หนึ่ง เกาทัณฑ์ สอง เหยี่ยว

ยิงเกาทัณฑ์ถูกเหยี่ยวได้เหยี่ยวสองตัว

หมายความว่า ทำที่เดียวได้ผลสองอย่าง

เปรียบเหมือนในการล่าสัตว์ว่า ยิงเกาทัณฑ์

ถูกเหยี่ยวได้เหยี่ยวสองตัว

ยิงปืนนัดเดียวได้นกสองตัว

หมายความว่า ทำที่เดียวได้ผล

สองอย่าง เปรียบเหมือนในการ

ยิงนกว่า ยิงนัดเดียวได้นกถึงสอง

ตัว

สำนวนอื่นที่มีความหมายคล้ายคลึงกันในภาษาจีนมีอีก 2 สำนวน คือ

一舉兩得¹ yī jǔ liǎng dé “ ทำหนึ่งครั้งได้รับผลสองอย่าง หมายความว่า ทำครั้งเดียวได้รับผลสองอย่าง เปรียบเหมือนการกระทำที่ลงมือไปเพียงแต่ครั้งเดียว แต่ได้รับผลจากการกระทำนั้นกลับมาถึงสองอย่าง ” และ 一石兩鳥 yī shí liǎng niǎo “ หินหนึ่งก้อนได้นกสองตัว หมายความว่า ทำที่เดียวได้ผลสองอย่างเปรียบเหมือนใช้ก้อนหินเพียงก้อนเดียวแต่ปานกที่เดียวถูกสองตัว ”

小王使用的是一箭雙雕的手法，既可以討好張三，又可以打擊李四。

Xiǎo Wáng shīyòng de shì yī jiàn shuāng diāo de shǒufǎ , jì kěyǐ tǎohǎo

Zhāng Sān , yòu kěyǐ dǎjī Lǐ Sì .

ที่เลี้ยวหวางใช้คือ วิธีการยิงเกาทัณฑ์ถูกเหยี่ยวได้เหยี่ยวสองตัว ซึ่งสามารถเอาใจจาง

ซาน ทั้งยังสามารถโจมตีหลี่ซื่อได้อีกด้วย

¹ 一舉兩得 yī jǔ liǎng dé , 一石兩鳥 yī shí liǎng niǎo และ 一箭雙雕 yī jiàn shuāng diāo มีความหมายกว้างๆเหมือนกัน คือ ใช้กล่าวถึงการกระทำเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วได้รับผลสองอย่าง แต่ yī jǔ liǎng dé และ yī shí liǎng niǎo จะเน้นที่ผลประโยชน์ที่ได้รับ ส่วน yī jiàn shuāng diāo นั้นจะเน้นว่าถึงวัตถุประสงค์ที่ได้บรรลุ นอกจากนี้ Lín Xiékāi และคณะ (1997 : 762) อธิบายถึงความแตกต่างของ yī jǔ liǎng dé และ yī jiàn shuāng diāo ว่า yī jǔ liǎng dé สามารถนำมาใช้กล่าวในสถานการณ์ต่างๆได้ ในขณะที่ yī jiàn shuāng diāo จะไม่ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ และบางครั้งจะแฝงไว้ด้วยความรู้สึกถูกเหยียดหยาม หรือล้อเลียน

小王使用的是一舉兩得的手法·既可以討好張三·又可以打擊李四·
Xiǎo Wáng shìyòng de shì yì jǔ liǎng dé de shǒufǎ , jì kěyǐ tǎohǎo Zhāng Sān ,
yòu kěyǐ dǎjī Lǐ Sì .

ที่เลี้ยวหวางใช้คือวิธีการทำหนึ่งครั้งได้รับผลสองอย่าง ซึ่งสามารถเอาใจจางซานทั้งยัง
สามารถโจมตีหลี่ซื่อได้อีกด้วย

小王使用的是一石兩鳥的手法·既可以討好張三·又可以打擊李四·
Xiǎo Wáng shìyòng de shì yì shí liǎng niǎo de shǒufǎ , jì kěyǐ tǎohǎo
Zhāng Sān , yòu kěyǐ dǎjī Lǐ Sì .

ที่เลี้ยวหวางใช้คือ วิธีการหินหนึ่งก้อนได้นกสองตัว ซึ่งสามารถเอาใจจางซาน ทั้งยัง
สามารถโจมตีหลี่ซื่อได้อีกด้วย

ที่มาลีใช้ก็คือ วิธีการยิงปืนนัดเดียวได้นกสองตัว ซึ่งสามารถเอาใจดวงแก้ว ทั้ง
ยังสามารถโจมตีซู่ศักดิ์ได้อีกด้วย

三頭六臂

sān tóu liù bì

สาม เศียร หก กร

หมายความว่า มีอิทธิฤทธิ์มาก

เปรียบเหมือนมีหัวถึง 3 หัว และ

มีมือถึง 6 มือ

สามเศียรหกกร

หมายความว่า มีฤทธิ์เดชหรือความ

สามารถมาก

即使有人說那個村長有三頭六臂我也不怕他·我一定要去跟他算帳·

Jíshǐ yǒu rén shuō nài ge cūnzhǎng yǒu sān tóu liù bì wǒ yě bù pà tā , wǒ
yíding yào gēn tā suànzhàng .

ถึงแม้ว่าใครจะพูดว่า ผู้ใหญ่บ้านคนนั้นมีสามหัวหกมือฉันก็ไม่กลัว ฉันจะต้องไปคิดบัญชี
กับเขาอย่างแน่นอน

ถึงแม้ว่าใครจะพูดว่า ผู้ใหญ่บ้านคนนั้นมีสามเศียรหกกรฉันก็ไม่กลัว ฉันจะไปคิดบัญชีกับ
เขาอย่างแน่นอน

5.2 ถิ่นนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่ตัวเลขที่ใช้นั้นต่างกัน

จากการรวบรวมสำนวนที่มีตัวเลขในภาษาจีน 570 สำนวน พบว่าสำนวนจีนและสำนวนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่ตัวเลขที่ใช้เปรียบต่างกันนั้นมีทั้งหมด 6 สำนวน ดังนี้

ตัวอย่าง

一錢不值

yī qián bù zhí

หนึ่ง สตางค์ ไม่มี ค่า

ไม่มีค่าแม้แต่สตางค์เดียว

หมายความว่า ไม่มีค่า เปรียบเหมือนว่า

สิ่งนั้นมีค่าต่ำกว่าสตางค์แม้เพียงสตางค์เดียว

สิบเบี้ยขายไม่ขาด

หมายความว่า ไม่มีดี ไม่มีค่า เลว

ต่ำ เปรียบเหมือนคนที่ไม่มียาค่าตัว

แม้จะขายในราคาเพียงสิบเบี้ย ก็ไม่มี

ใครซื้อเอาไป

她這個人一錢不值。

Tā zhèi ge rén yī qián bù zhí.

ชายคนนี้ไม่มีค่าแม้แต่สตางค์เดียว

ชายคนนี้สิบเบี้ยขายไม่ขาด

漆黑一團

qī hēi yī tuán

มืดมืด หนึ่ง กลุ่ม

มืดมืดไปหมด

หมายความว่า มืดไปหมดทุกด้าน

ไม่รู้อะไรเลย เปรียบเหมือน มืดมืดไป

หมด ไม่เห็นอะไรเลย

มืดแปดด้าน

หมายความว่า ไม่รู้เรื่อง หรือไม่เข้าใจ

ว่าอะไรเป็นอะไร เปรียบเหมือน มืดไป

หมดทั้งแปดทิศ มองไม่เห็นอะไรเลย

我們對敵人的情況確是漆黑一團，什麼也不了解。

Wǒmen duì dírén de qíngkuàng quèshì qī hēi yī tuán , shénme yě bù liǎojiě .

สำหรับสภาพการณ์ของข้าศึกนั้น พวกเรามืดมืดไปหมดจริงๆ อะไรก็ไม่เข้าใจเลยแม้แต่

น้อย

สำหรับสภาพการณ์ของข้าศึกนั้น พวกเรามีคิดแปรค้ำจริงๆ อะไรก็ไม่เข้าใจเลยแม้แต่น้อย

三心二意

sān xīn èr yì

สาม จิต สอง ใจ

หมายความว่า ไม่แนใจ ตัดสิน

ใจไม่ได้

สองจิตสองใจ

หมายความว่า ตั้งใจ ไม่แนใจ ค้ำกึ่ง

อยู่ในระหว่างสองทาง เปรียบเหมือน

จิตใจที่แบ่งแยกออกเป็นสองทาง ไม่

สามารถตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่ง

ได้อย่างเด็ดขาด

我們不要再三心二意了，快決定吧。

Wǒmen bùyào zài sān xīn èr yì le , kuài juéding ba .

พวกเราอย่าได้สามใจสองความคิดอีกเลย รีบตกลงกันเถอะ

พวกเราอย่าได้สองจิตสองใจอีกเลย รีบตกลงกันเถอะ

三好兩歉

sān hǎo liǎng qiàn

สาม ดี สอง แย่

หมายความว่า เจ็บไข้ได้ป่วยอยู่เสมอ

บางครั้งอาการก็ดีขึ้น บางครั้งอาการ

ก็แย่ลง

สามวันดีสี่วันไข้

หมายความว่า เจ็บป่วยออกๆแอดๆอยู่

เสมอ เปรียบเหมือน อาการป่วยที่ดีขึ้น

สามวันและแย่ลงสี่วัน

玲玲經常三好兩歉，虧的是她妹妹照顧她。

Línglíng jīngcháng sān hǎo liǎng qiàn , kuīde shì tā mèimei zhàogù tā .

หลิงหลิงมักจะสามดีสองแย่ โชคดีที่น้องสาวของเธอช่วยดูแลอยู่

สุขใจมักจะสามวันดีสี่วันไข้ โชคดีที่น้องสาวของเธอช่วยดูแลอยู่

五花八門

wū huā bā mén

ห้า ดอกไม้ แปด ประตู

ร้อยแปด

หมายความว่า มากมายต่างๆนานา

เปรียบเหมือน จำนวนเลข 108 ที่ทาง

หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงหรือ
รูปแบบที่มากมาย เปรียบเหมือน
ยุทธวิธีในการจัดวางกองกำลังในการรบ
ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างมากมาย
หลายกระบวนยุทธวิธี

อินเดียนับถือกันว่าเป็นจำนวนศักดิ์
สิทธิ์ นอกจากนี้ทางลัทธิพราหมณ์
และทางพุทธศาสนาก็ถือเอาเลข
108 นี้มาใช้ในความหมายว่า “ มาก ”
(กาถยจนาคพันธุ์ , 2538 : 470)

聽說他家附近騙子非常多·騙術也五花八門·你應該小心啊·

Tīngshuō tā jiā fùjìn piànzi fēicháng duō , piànshù yě wǔ huā bā mén , nǐ
yīnggāi xiǎoxīn a.

ได้ยินมาว่าบริเวณใกล้ๆบ้านของเขามีนักต้มตุ๋นเยอะ วิธีการต้มตุ๋นก็มากมายหลากหลาย
เธอควรระวังตัวนะ

ได้ยินมาว่าบริเวณใกล้ๆบ้านของเขามีนักต้มตุ๋นเยอะ วิธีการต้มตุ๋นก็ร้อยแปด เธอควรระวัง
ระวังตัวนะ

千慮一失

qiān lǚ yī shī

พัน คิด หนึ่ง พลาด

พันคิดก็อาจมีหนึ่งพลาด

หมายความว่า แม้จะคิดไตร่ตรองถึงพัน

ครั้ง ก็อาจมีหนึ่งครั้งที่ผิดพลาด เปรียบ

เหมือนคนเราแม้จะมีความเฉลียวฉลาดมาก

แต่ก็อาจมีจุดที่ไม่รอบคอบหรือพลาดพลั้งได้

สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง

หมายความว่า แม้ว่าจะมีความรู้ ความ

ชำนาญ ก็อาจพลั้งพลาดได้

一般來說·張三考慮問題周到·但千慮一失·有時會有錯誤·

Yībān lái shuō , Zhāng Sān kǎolǚ wèntí zhōudào , dàn qiān lǚ yī shī , yǒushí
huì yǒu cuòwū .

โดยปกติแล้ว จางซานจะคิดทบทวนปัญหาอย่างรอบคอบ แต่พันคิดก็อาจมีหนึ่งพลาด

บางครั้งก็อาจมีจุดที่ไม่รอบคอบไปบ้าง

โดยปกติแล้ว คนพลจะคิดทบทวนปัญหาอย่างรอบคอบ แต่สี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้

พลั้ง บางครั้งก็อาจมีจุดที่ไม่รอบคอบไปบ้าง

5.3 ส่วนวจนและส่วนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันแต่ส่วนไทยไม่มีตัวเลขปรากฏ

ส่วนวจนและส่วนไทยที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่ส่วนไทยไม่มีตัวเลขปรากฏนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ส่วนวจนที่ตรงกับส่วนไทยและส่วนวจนที่ตรงกับถ้อยคำที่ใช้บ่อยในภาษาไทย

5.3.1 ส่วนวจนที่ตรงกับส่วนไทย

จากการรวบรวมส่วนวจนที่มีตัวเลขในภาษาจีน 570 ส่วน พบส่วนวจนที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันกับส่วนไทยทั้งหมด 32 ส่วน ดังนี้

ตัวอย่าง

一刀兩斷

yī dāo liǎng duàn

หนึ่ง คาบ สอง ท่อน

พื้นที่เคียวขาดเป็นสองท่อน

หมายความว่า ตัดความสัมพันธ์โดยสิ้น

เชิง เปรียบเหมือนใช้คาบพื้นที่เคียวให้

ขาดออกจากกันเป็นสองท่อน

เค็ดบัวไม่ไว้ใจ

หมายความว่า ตัดความสัมพันธ์หรือ

ไมตรีที่มีต่อกัน เปรียบเหมือนดอกบัว

เมื่อเค็ดก้านออก ก็ทำให้ใยที่เป็นสายที่

ติดอยู่ตรงรอยหักขาดออกจากกันด้วย

小林受過小王的欺騙後，就和他一刀兩斷，這幾年來沒有跟他來往。

Xiǎo Lín shòu guò Xiǎo Wáng de qipiàn hòu , jiù hé tā yī dāo liǎng duàn , zhèi jǐ nián lái méiyǒu gēn tā lái wǎng .

หลังจากที่เสี่ยวหลินถูกเสี่ยวหวางหลอก เธอก็ตัดความสัมพันธ์กับเขาอย่างพื้นที่เคียวขาด

เป็นสองท่อน หลายปีมานี้ไม่ได้ติดต่อกับเขาอีกเลย

หลังจากที่วรรณถูกชนพลหลอก เธอก็เค็ดบัวไม่ไว้ใจ หลายปีมานี้ไม่ได้ติดต่อกับเขา

อีกเลย

一貧如洗

yī pín rú xǐ

หนึ่ง จน เหมือน ล้าง

จนเหมือนล้างน้ำ

หมายความว่า ขากจนมาก เปรียบ

สิ้นไร้ไม้ตอก

หมายความว่า ขากจน ไร้ทรัพย์สินเงิน

ทอง เปรียบเหมือนขากจนถึงขนาดว่า

เส้นตอกซึ่งเป็นไม้ไผ่จักเป็นเส้นบางๆ

สำหรับสานเป็นภาชนะหรือใช้ผูกกับ

เหมือนถูกน้ำชะล้างเล็จนเหลือแต่
เพียงความว่างเปล่า

สิ่งของเพียงเส้นเดีวก็ยังไม่

สำนวนอื่นในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกับสำนวนข้างต้น คือ

家徒四壁 jiā tú sì bì “บ้านมีเพียงสี่กำแพง หมายความว่า ชากจน ไม่มีอะไรเลย
เปรียบเหมือน ชากจนจนคนแค่นมาก บ้านมีเพียงกำแพงสี่ด้านเท่านั้น ” และ 一文不名
yī wén bù míng “ ไม่มีสตางค์แม้แต่แดงเดียว หมายถึง ชากจนถึงที่สุด เปรียบเหมือน
คนที่ชากจน แม้แต่เศษสตางค์ก็ไม่มี ”

現在他們窮得一貧如洗¹了。

Xiànzài tāmen qióng de yī pín rú xǐ le .

ตอนนี้พวกเขาจนเหมือนล้างน้ำแล้ว

現在他們窮得家徒四壁了。

Xiànzài tāmen qióng de jiā tú sì bì le .

ตอนนี้พวกเขาจนขนาดบ้านมีเพียงสี่กำแพงเท่านั้น

現在他們窮得一文不名了。

Xiànzài tāmen qióng de yī wén bù míng le .

ตอนนี้พวกเขาจนแล้ว ไม่มีสตางค์แม้แต่แดงเดียว

ตอนนี้พวกเขาเป็นคนสิ้นไร้ไม้คอกแล้ว

¹ 一貧如洗 yī pín rú xǐ · 家徒四壁 jiā tú sì bì และ 一文不名 yī wén bù míng มีความหมายกว้างๆเหมือนกัน คือ ใช้บรรยายว่า ชากจนถึงที่สุด แต่ yī pín rú xǐ จะเน้นย้ำที่คนว่าคนคนนั้นชากจน อะไรก็ไม่มี ในขณะที่ jiā tú sì bì จะเน้นที่ครอบครัวว่าครอบครัวนั้นชากจน ไม่มีสมบัติอะไรเลย และ yī wén bù míng จะเน้นที่ตัวเงินว่าไม่มีเงินแม้แต่เพียงสตางค์เดียว (Lín Xiékǎi และคณะ, 1997)

一日之長

yī rì zhī zhǎng

หนึ่ง วัน ที่ แก่

แกว่าหนึ่งวัน

หมายความว่า เกิดก่อน มีอายุมากกว่า เปรียบ
เสมือนผู้ซึ่งมีอายุมากกว่าแม่เพียงวันเดียวก็มี
ประสบการณ์มากกว่า

อาบนำร้อนมาก่อน

หมายความว่า เกิดก่อน มีอายุมากกว่า
เปรียบเหมือน ในสมัยโบราณหลังจาก
ที่ทารกคลอดออกมาแล้วก็จะตัดสาย
สะดือแล้วอาบนำอุ่นทันที ดังนั้นทารก
ที่เกิดก่อนก็ย่อมได้อาบนำก่อน
(กาเขจนาคพันธุ์ , 2538 : 672)

比起他們，我有一日之長，所以 他們應該尊重我。

Bǐ qǐ tāmen , wǒ yǒu yī rì zhī zhǎng , suǒyǐ tāmen yīnggāi zūnzhòng wǒ .

เมื่อเปรียบกับพวกเขาแล้ว ฉันแกว่าวันหนึ่ง ดังนั้นพวกเขาควรจะเคารพฉัน

ฉันอาบนำร้อนมาก่อนพวกเขา ดังนั้นพวกเขาควรจะเคารพฉัน

一命嗚呼

yī mìng wūhū

หนึ่ง ชีวิต (คำอุทาน)

เสียชีวิต

หมายความว่า เสียชีวิต

เปรียบเหมือนการอุทานอย่างทอดถอน

ใจว่าชีวิตหนึ่งได้สิ้นไปแล้ว

ไปบ้านเก่า

หมายความว่า คาย

他有的是錢，可捨不得花錢看病，不幾天就一命嗚呼了。

Tā yǒu de shì qián , kě shěbùdé huā qián kànbing , bù jǐ tiān jiù yī mìng wūhū le .

เขาน่ะมีเงิน แต่เสียดายที่จะใช้เงินรักษาอาการป่วย พอเวลาผ่านไปเพียงไม่กี่วัน เขาก็เสีย

ชีวิตลง

เขาน่ะมีเงิน แต่เสียดายที่จะใช้เงินรักษาอาการป่วย พอเวลาผ่านไปเพียงไม่กี่วัน เขาก็ไป

บ้านเก่า

一知半解

yī zhī bàn jiě

หนึ่ง รู้ครึ่ง เข้าใจ

รู้หนึ่งเข้าใจครึ่ง

หมายความว่า รู้และเข้าใจเพียงเล็กน้อย

ไม่ได้เข้าใจแบบทะลุปรุโปร่ง เปรียบ

เหมือนรู้เพียงหนึ่งและเข้าใจเพียงครึ่งเดียว

รู้งูปลาๆ

หมายความว่า รู้เพียงเล็กน้อย

เปรียบเหมือนรู้เพียงว่าอะไรเป็นงู

อะไรเป็นปลา

這位姑娘對中國文學只是一知半解，卻敢在專家面前發謬論。

Zhèi wèi gūniáng duì Zhōngguó wénxué zhīshì yī zhī bàn jiě , què gǎn zài zhuānjiā miànqián fā miùlùn .

หญิงสาวคนนี้รู้วรรณคดีจีนแบบรู้งูหนึ่งเข้าใจครึ่ง แต่กล้ากล้าแสดงคำวิพากษ์วิจารณ์ที่

เหลวไหลต่อหน้าผู้เชี่ยวชาญ

หญิงสาวคนนี้รู้วรรณคดีจีนแบบงูปลาๆ แต่กล้ากล้าแสดงคำวิพากษ์วิจารณ์ที่เหลวไหล

ต่อหน้าผู้เชี่ยวชาญ

一籌莫展

yī chóu mò zhǎn

หนึ่ง แผนการ ไม่ สำแดง

แสดงฝีมือ ไม่ออก

หมายความว่า ไม่สามารถหาวิธีการ ในการ

แก้ไขปัญหาได้

จนแต้ม

หมายความว่า หมดปัญญา จนปัญญา

เปรียบเหมือนในการเดินหมาก เมื่อ

ฝ่ายหนึ่งถูกไล่จน ไม่สามารถหาวิธีแก้

รุกกลับ ได้ ก็ต้องยอมจำนนหรือแพ้

這個問題的確不容易解決，他們想了半天還想不出來，真是一籌莫展。

Zhèi ge wèntí díquè bù róngyì jiějué , tāmen xiǎng le bàntiān hái xiǎng bù chū lái , zhēn shì yī chóu mò zhǎn .

ปัญหาข้อนี้แก้ยากจริงๆ พวกเขาคิดกันก่อนวันแล้วก็ยังคิด ไม่ออก แสดงฝีมือ ไม่ออกจริงๆ

ปัญหาข้อนี้แก้ยากจริงๆ พวกเขาคิดกันก่อนวันแล้วก็ยังคิด ไม่ออก จนแต้มตอบไม่ได้จริงๆ

功虧一簣

gōng kuī yī kuī

งาน ขาด หนึ่ง แข่งไล่คืน

งานขาดคืนเพียงแข่งเดียว

พาทหมายความว่า ประสบความล้มเหลว

เปรียบเหมือนกองเนินดินที่ต้องล้มลง

เพียงเพราะขาดคืนไปแค่เพียง

แข่งเดียว

เรือล่มเมื่อจอด

หมายความว่า ทำหรือปฏิบัติอะไรผ่าน

พ้นมาอย่างเรียบร้อย พอใกล้จะสำเร็จ

กลับเสีย ไม่สำเร็จ เปรียบเหมือนแจว

เรือมาจนถึงที่หมาย พอจอดเรือก็ล่ม

他在比賽中一直跑在前面，可是快到終點時摔了一跤，真是功虧一簣，没能拿到冠軍。

Tā zài bǐsài zhōng yīzhí pǎo zài qiánmiàn , kěshì kuài dào zhōngdiǎn shí shuāi le yī jiǎo , zhēnshì gōng kuī yī kuī , méi néng ná dào guànjūn .

ในการแข่งขันเขาวิ่งนำมาโดยตลอด แต่พอใกล้เส้นชัยกลับหกล้มลง ขาดคืนเพียงแข่งเดียว จริงๆ เขาจึงไม่ได้ตำแหน่งชนะเลิศ

ในการแข่งขันเขาวิ่งนำมาโดยตลอด แต่พอใกล้เส้นชัยกลับหกล้มลง เรือล่มเมื่อจอด จริงๆ เขาจึงไม่ได้ตำแหน่งชนะเลิศ

不可一世

bù kě yī shì

ไม่ ชมเชย ชูปัจจุบัน

เป็นที่หนึ่งแห่งยุค

หมายความว่า ถือว่าตนเองเก่ง ไม่มีใคร

สามารถจะเทียบเทียมคนได้

ยกหางตนเอง

หมายความว่า ยกตนเองว่าดี ว่าเก่ง

ว่าสามารถ

看他那種不可一世的樣子，真使我十分討厭。

Kàn tā nèi zhǒng bù kě yī shì de yàngzi , zhēn shǐ wǒ shífēn tǎoyàn .

เห็นกิริยาทำที่เป็นที่หนึ่งแห่งยุคของเขาแล้ว ทำให้ฉันรู้สึกเบื่อกหน้าจริงๆ

เห็นกิริยาทำที่ยกหางตัวเองของเขาแล้ว ทำให้ฉันรู้สึกเบื่อกหน้าจริงๆ

一絲不掛

yī sī bù guà

หนึ่ง โหม ไม่ แขน

ไม่ แขนอะไรแม้แต่น้อย

หมายความว่า ไม่สวมเสื้อผ้า เปลือยกาย

นุ่งลมห่มฟ้า

หมายความว่า ไม่สวมใส่อะไรเลย

เปรียบเหมือนนุ่งห่มลมและฟ้าซึ่งไม่

สามารถนำมาปกปิดร่างกายได้

我經常看到這幾個孩子 一絲不掛 地在那邊嬉水。

Wǒ jīngcháng kàn dào zhèi jǐ ge háizi yī sī bù guà de zài nà biān xī shuǐ .

ฉันมักจะเห็นเด็กสองสามคนนี่ ไม่แขนอะไรแม้แต่น้อย เล่นน้ำอยู่ฝั่งโน้น

ฉันมักจะเห็นเด็กสองสามคนนี่ นุ่งลมห่มฟ้า เล่นน้ำอยู่ฝั่งโน้น

一毛不拔

yī máo bù bā

หนึ่ง ขน ไม่ ถอน

ขนเส้นเดียวก็ไม่ถอน

หมายความว่า ตระหนี่ถี่เหนียว

เปรียบเหมือนคนที่ไม่ยอมถอนขน

ของตนแม้เพียงเส้นเดียวให้ผู้อื่น

ชี้ไม่ให้หมากิน

หมายความว่า ตระหนี่ถี่เหนียว

เปรียบเหมือนคนที่แม้แต่เพียงอุจจาระ

ของตนก็ไม่ยอมให้เป็นอาหารของ

สุนัข

那個 一毛不拔 的吝嗇鬼，今天怎麼變得那麼大方呢？

Nèi ge yī máo bù bā de lìn sè guǐ , jīntiān zěnmě biàn de nàme dàfāng ne ?

เจ้าจอมกคนทีขนเส้นเดียวก็ไม่ถอนคนนั้น ทำไมวันนี้ถึงได้กลายเป็นคนใจกว้างได้ละ

เจ้าจอมกคนนี้ปรกติชี้ไม่ให้หมากิน ทำไมวันนี้ถึงได้กลายเป็นคนใจกว้างได้ละ

言行不一

yán xíng bù yī

พูด ทำ ไม่ หนึ่ง

พูดและทำไม่เป็นหนึ่ง

หมายความว่า ทำไม่ตรงกับคำ

ได้พูดไว้

ปากว่าตาขีบ

หมายความว่า ทำไม่ตรงกับคำที่ได้พูด

ไว้ เปรียบเหมือน พูดว่าอย่างนั้นอย่าง

นี้ แต่ขีบตาให้รู้ว่าแสร้งพูด ใจ

จริงไม่ได้มุ่งหมายให้เป็นไปอย่างที่พูด

我送一個禮物給領導，他說不要，可是他拿了，真是言行不一。

Wǒ sòng yī ge liwù gěi língdǎo , tā shuō tā bù yào , kěshì tā ná le , zhēn shì yán xíng bù yī .

ฉันให้ของขวัญจีนหนึ่งแก่หัวหน้า เขาบอกว่าไม่รับ แต่ก็ถือเอาไป พูดและทำไม่เป็นหนึ่งจริงๆ

ฉันให้ของขวัญจีนหนึ่งแก่หัวหน้า เขาบอกว่าไม่รับ แต่ก็ถือเอาไป ปากว่าตาขยิบจริงๆ

心口不一

xīn kǒu bù yī

ใจ ปาก ไม่ หนึ่ง

ปากกับใจไม่เป็นหนึ่ง

หมายความว่า สิ่งที่คิดไม่ตรงกับสิ่งที่พูดออกมา

ปากกับใจไม่ตรงกัน

หมายความว่า สิ่งที่พูดออกมาไม่ตรง

กับสิ่งที่คิดหรือสิ่งที่ได้มุ่งหมายเอาไว้

他是個心口不一的人，你不要輕易相信他。

Tā shì ge xīn kǒu bù yī de rén , nǐ bù yào qīngyì xiāngxìn tā .

เขาเป็นคนประเภทปากกับใจไม่เป็นหนึ่ง เธออย่าได้หลงเชื่อเขาง่ายๆ

เขาเป็นคนประเภทปากกับใจไม่ตรงกัน เธออย่าได้หลงเชื่อเขาง่ายๆ

不識一丁

bù shì yī dīng

ไม่ รู้ หนึ่ง ตัวหนังสือ

ไม่รู้ตัวหนังสือแม้แต่ตัวเดียว

หมายความว่า ไม่รู้หนังสือแม้แต่ตัวเดียว

ก ข ไม่กระดิกหู

หมายความว่า ไม่รู้หนังสือ

เปรียบเหมือน ไม่รู้แม้แต่พยัญชนะ

สองตัวแรก คือ ก และ ข

那個農村雖然文化教育非常落後，全村有百分之七十的人不識一丁，但是他們的愛國精神實在令人佩服。

Nèi ge nóngcūn suīrán wénhuà jiàoyù fēicháng luòhòu , quán cūn yǒu bǎi fēn zhī qīshí de rén bù shì yī dīng , dànshì tāmen de ài guó jīngshén shízài lìng rén pèifú .

แม้ว่าหมู่บ้านชานานาแห่งนั้นจะมีระดับการศึกษาที่ต่ำมาก ทั้งหมู่บ้านมีประชากรถึงร้อยละ 70 ที่ไม่รู้ตัวหนังสือแม้แต่ตัวเดียว แต่จิตวิญญาณในความรักชาติของพวกเขาทำให้ผู้คนพากันเลื่อมใส

แม้ว่าหมู่บ้านชาวนาแห่งนั้นจะมีระดับการศึกษาที่ต่ำมาก ทั้งหมู่บ้านมีประชากรถึงร้อยละ 70 ที่ กัซ ไม่กระตือรือร้น แต่จิตวิญญาณในความรักชาติของพวกเขาทำให้ผู้คนพากันล้อมใส่

兩面三刀

liǎng miàn sān dāo

สอง หน้า สาม คาบ

หมายความว่า คอหน้าทำอย่างหนึ่ง

ลับหลังทำอีกอย่างหนึ่ง เปรียบเหมือน

คนที่มีสองหน้าและคาบสามคม

คอหน้ามะพลับ ลับหลังตะโก

หมายความว่า พูดยกกลับกลอก หลอก

ลวง พูดยกแล้วไม่ทำตามทีพูดยก

สำนวนนี้นำเอาชื่อของต้นไม้สองต้น

คือ ต้นมะพลับ และต้นตะโก มาเทียบ

กับเสียงของคำว่า “ รับ ” และ “ โโกหก ”

คือ คอหน้าก็รับ แต่พอลับหลังก็โกหก

ไม่ทำตามที่ได้รับปากไว้ (กาญจนาค

พันธุ์ , 2538 : 204)

這個人兩面三刀，你千萬別上當。

Zhèi ge rén liǎng miàn sān dāo , nǐ qiānwàn bié shàngdāng .

คนๆนี้สองหน้าสามคาบ เธออย่าได้ถูกเขาหลอกเป็นอันขาด

คนๆนี้คอหน้ามะพลับ ลับหลังตะโก เธออย่าได้ถูกเขาหลอกเป็นอันขาด

進退兩難

jìn tuì liǎng nán

เข้า ถอย สอง ยาก

หมายความว่า ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี

ตัดสินใจไม่ถูก เปรียบเหมือนคนตกอยู่ใน

สภาพที่เดินหน้าหรือถอยหลังก็ลำบาก

ทั้งนั้น

กลืนไม่เข้าคายไม่ออก

หมายความว่า ไม่รู้จะทำอย่างไรดี

ตัดสินใจลงไปอย่างเด็ดขาดได้ยาก

เปรียบเหมือนกลืนอาหารลงไปก็ไม่ได้

จะคายออกก็ไม่ได้

我對那件事感到進退兩難。

Wǒ duì nèi jiàn shì gǎndào jìn tuì liǎng nán .

เรื่องนั้นทำให้ฉันรู้สึกเข้าถอยสองยากจริงๆ

เรื่องนั้นทำให้ฉันรู้สึกกลืนไม่เข้าคายไม่ออกจริงๆ

殺一儆百

shā yī jīng bǎi

ฆ่าหนึ่ง เตือนร้อย

ฆ่าหนึ่งเพื่อเตือนร้อย

หมายความว่า ฆ่าหนึ่งคนเพื่อตักเตือน

คนจำนวนมาก

เชือดไก่ให้ลิงดู

หมายความว่า ลงโทษเป็นตัวอย่างเพื่อ

ให้ผู้อื่นกลัวเกรง

เปรียบเหมือน ฆ่าไก่ให้ลิงดู เพื่อให้

กลัวและเชื่อฟัง

อีกสำนวนหนึ่งที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน คือ

懲一警百¹ chéng yī jīng bǎi “ลงโทษหนึ่งเพื่อเตือนร้อย หมายความว่า ลงโทษคนหนึ่งคนเพื่อตักเตือนคนจำนวนมาก”

如果不殺一儆百，他們再折騰，我們怎麼辦呢？

Rúguǒ bù shā yī jīng bǎi, tāmen zài zhēteng, wǒmen zěnme bàn ne?

ถ้าหากว่าไม่ฆ่าหนึ่งเพื่อเตือนร้อยแล้ว พวกเขาหวนกลับมาทำอีกซ้ำแล้วซ้ำเล่าแล้ว พวกเขาจะอย่างไร

如果不懲一警百，他們再折騰，我們怎麼辦呢？

Rúguǒ bù chéng yī jīng bǎi, tāmen zài zhēteng, wǒmen zěnme bàn ne?

ถ้าหากว่าไม่ลงโทษหนึ่งเพื่อเตือนร้อยแล้ว พวกเขาหวนกลับมาทำอีกซ้ำแล้วซ้ำเล่าแล้ว พวกเราจะอย่างไร

ถ้าหากว่าไม่เชือดไก่ให้ลิงดูแล้ว พวกเขาหวนกลับมาทำอีกซ้ำแล้วซ้ำเล่าแล้ว พวกเราจะทำอย่างไร

¹ สำนวน 殺一儆百 shā yī jīng bǎi และ 懲一警百 chéng yī jīng bǎi มีความหมายกว้างๆเหมือนกัน คือ ลงโทษเป็นตัวอย่างเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว แต่สำนวน chéng yī jīng bǎi จะมีขอบข่ายในการลงโทษที่กว้างกว่า shā yī jīng bǎi เพราะคำว่า shā ในสำนวน shā yī jīng bǎi มีความหมายว่า “ฆ่า” ซึ่งนับเป็นวิธีการลงโทษวิธีหนึ่ง ในขณะที่คำว่า chéng ในสำนวน chéng yī jīng bǎi มีความหมายว่า “ลงโทษ” ซึ่งครอบคลุมถึงการลงโทษด้วยวิธีการต่างๆ และการฆ่าก็เป็นหนึ่งในวิธีการลงโทษด้วย (Ní Bǎoyuán และ Yāo Péngcí, 1997: 63)

二三其德

èr sān qí dé

สอง สาม ของ เสนอความเห็น
เสนอความเห็นสองบ้างสามบ้าง
หมายความว่า กลับ ไปกลับมา ไม่แน่นอน

ไม้หลักปักเลน

หมายความว่า โลก ไม่แน่นอน ไม่
เที่ยงธรรม เปรียบเหมือนไม้ที่ปักลง
บนเลนซึ่งเป็นดินเหนียว ช่อมไม้แน่น
โอนเอนไปมา

張三對我說·他要把這條項鍊給我·可是另一個女孩子想要·他就
給她了·這樣做真有點兒二三其德。

Zhāng Sān duì wǒ shuō , tā yào bǎ zhèi tiáo xiàngliàn gěi wǒ , kěshì líng yí
ge nǚhàizi xiǎng yào , tā jiù gěi tā le , zheyàng zuò zhēn yǒu diǎnr èr sān qí
dé .

จางซานบอกว่าจะขอสร้อยคอเส้นนี้ให้ฉัน แต่พอผู้หญิงอีกคนมาขอกลับยกให้ ทำอย่างนี้
เหมือนสองบ้างสามบ้าง

สมชายบอกว่าจะขอสร้อยคอเส้นนี้ให้ฉัน แต่พอผู้หญิงอีกคนมาขอกลับยกให้ ทำอย่างนี้
เหมือนเป็นไม้หลักปักเลน

三寸之舌

sān cùn zhī shé

สาม นิ้ว ที่ ลิ้น
ลิ้นที่ยาวสามนิ้ว
หมายความว่า พูดดี มีความสามารถ
ในการพูด

ลิ้นทอง

หมายความว่า พูดดี พูดเก่ง พูดแล้ว
ใครๆก็เชื่อถือ เปรียบเหมือนอม
ตะกรุดสาธิตาที่ทำด้วยทองแผ่นเล็กๆ
ที่เรียกว่า “สาธิตาลิ้นทอง” ทำให้เป็น
คนที่พูดเก่ง และนกสาธิตาก็คือ นก
ขุนทองซึ่งเป็นนกที่พูดเก่งนั่นเอง
(ภาษานาคพันธุ์ , 2538 : 392)

那些騙子憑著三寸之舌亂說一通·可是相信他們的人真不少。

Nàxiē piànzi píng zhe sān cùn zhī shé luàn shuō yí tōng , kěshì xiāngxìn
tāmen de rén zhēn bù shǎo .

นักต้มตุ๋นพวกนั้นอาศัยลิ้นที่ยาวสามนิ้วของพวกเขาในการหลอกลวง คนที่เชื่อคำพูดของคน
พวกนี้มีไม่น้อยจริงๆ

นักดื่มคือนักนั้นอาศัยกันของพวกเขานในการล่อวง คนที่เชื่อคำพูดของคนพวกนี้มี
ไม่น้อยจริงๆ

不三不四

bù sān bù sì

ไม่สาม ไม่สี่

หมายความว่า ไม่เข้าท่า ไม่ได้เรื่อง

ไม่เป็น โส้เป็นพาย

หมายความว่า ทำอะไรก็ไม่เป็น ไม่

เข้าท่า ไม่รู้จักทำตัวให้เป็นหลักเป็น

ฐาน เปรียบเหมือนโส้ แจกก็ไม่เป็น

พายก็ไม่เป็น คือ เอาอะไรไม่ได้

สักท่า

他老是跟那些 不三不四 的人來往。

Tā lǎo shì gēn nàxiē bù sān bù sì de rén lái wǎng .

เขาชอบคบหากับคนไม่สามไม่สี่พวกนั้น

เขาชอบคบหากับคนไม่เป็น โส้เป็นพายพวกนั้น

丢三落四

diū sān là sì

หาย สาม หล่น สี่

หมายความว่า ความทรงจำไม่ดี

เปรียบเหมือนการที่ทำอะไรตกๆหล่นๆ

อยู่เสมอ หายไป 3 ชิ้นบ้าง 4 ชิ้นบ้าง

ได้น้ำลืมหลับ

หมายความว่า ความทรงจำไม่ดี

เปรียบเหมือนได้สิ่งที่อยู่ข้างหน้าแล้ว

ก็ลืมสิ่งที่อยู่ข้างหลัง

那個孩子的記性太差了，學習丢三落四，他怎麼能記得住那麼多功課呢。

Nèi ge háizi de jìxìng tài chà le , xuéxí diū sān là sì , tā zěnmē néng jì de zhù nàme duō gōngkè ne .

เด็กคนนั้นความจำแย่มาก เรียนหนังสือก็หายสามหล่นสี่ เขาจะจำบทเรียนที่มากมายอย่าง
นั้นได้อย่างไรกัน

เด็กคนนั้นความจำแย่มาก เรียนหนังสือก็ได้น้ำลืมหลับ เขาจะจำบทเรียนที่มากมายอย่าง
นั้นได้อย่างไรกัน

朝三暮四

zhāo sān mù sì

เช้า สาม เช่น สี่

หมายความว่า พลิกแพลง กลับกลอก
จิตใจไม่แน่นอน เปลี่ยนใจอยู่เสมอ
เปรียบเหมือนตอนเช้าบอกว่าสาม พอ
ตกเย็นกลับบอกว่าสี่

น้ำกึ่งบนใบบอน

หมายถึง ใจไม่แน่นอน กลอกกลิ้งไป
มา เปรียบเหมือน หยกน้ำที่อยู่บน
ใบบอนจะรวมตัวกันเป็นก้อนกลม
และกลิ้งไปกลิ้งมา เพราะธรรมชาติ
ของใบบอนมีลักษณะลื่น ไม่จับน้ำ
(กาญจนาคพันธุ์ , 2538 : 286)

這個女人朝三暮四的，說話靠不住，你可別相信她啊。

Zhèi ge nǚrén zhāo sān mù sì de, shuō huà kào bù zhù , nǐ kě bié xiāngxìn tā a .

ผู้หญิงคนนี้เช้าสามเย็นสี่ พูดจาไม่น่าเชื่อถือ เธออย่าได้เชื่อเขานะ

ผู้หญิงคนนี้เป็นพวกน้ำกึ่งบนใบบอน พูดจาไม่น่าเชื่อถือ เธออย่าได้เชื่อเขานะ

四體不勤

sì tǐ bù qín

มือเท้าทั้งสี่ ไม่ ขยัน

หมายความว่า ไม่ทำงาน ซี้เกียจ
เปรียบเหมือนมือทั้งสองและเท้าทั้ง
สองไม่ยอมขยับเขยื้อนเพื่อทำงาน
หรือออกกำลัง

ซี้เกียจสันหลังยาว

หมายความว่า ไม่มีความกระตือรือร้น
เกียจคร้าน ไม่ยอมทำงานใดๆ

這個人四體不勤，懶極了。

Zhèi ge rén sì tǐ bù qín , lǎn jí le .

คนๆนี้มือเท้าทั้งสี่ไม่ขยัน ซี้เกียจเหลือเกิน

คนๆนี้ซี้เกียจสันหลังยาวจริงๆ

六親無靠

liù qīn wú kào

หกญาติ ไม่ อาศัย

หัวเดียวกระเทียมลีบ

หมายความว่า ตัวคนเดียว โดดเดี่ยว ไม่
มีญาติพี่น้องที่จะพึ่งพาได้ เปรียบ

ญาติพี่น้องทั้งหกอาศัยไม่ได้
หมายความว่า ไม่สามารถพึ่งพาอาศัย
ญาติพี่น้องได้เลย

เหมือนกระเทียมซึ่งตามธรรมดาหัว
หนึ่งจะมีหลายกลีบรวมกัน แต่บางหัว
มีกลีบเดียว นอกนั้นกลีบฟ่อหมด

他被別人欺負，可是他在這個陌生的地方又沒有認識的人，他有一
點兒六親無靠。

Tā bèi biérén qīfù , kěshì tā zài zhèi ge mòshēng de dīfāng yòu méiyǒu
rènrshi de rén , tā yǒu yīdiǎnr liù qīn wú kào .

เขาถูกคนอื่นรังแก ทั้งยังอยู่ในที่ที่ไม่รู้จักใครเลย เหมือนญาติพี่น้องทั้งหกอาศัยไม่ได้จริงๆ

เขาถูกคนอื่นรังแก ทั้งยังอยู่ในที่ที่ไม่รู้จักใครเลย เหมือนคนหัวเดียวกระเทียมกลีบจริงๆ

六親不認

liù qīn bù rèn

หก ญาติ ไม่ รู้จัก

ไม่นับญาติทั้งหก

หมายความว่า โทคเหี้ยม ไม่มีน้ำใจ

เปรียบเหมือนไม่รู้จักญาติสนิททั้งหก

อันได้แก่ บิดา มารดา พี่ชาย น้องชาย ภรรยา

และบุตร

ใจไม่ใส่ระกำ

หมายความว่า ไม่มีความเมตตากรุณา

แก่ใคร ไม่มีเอื้อเพื่อแก่ใคร

他不是六親'不認'的人，所以他會伸出手來幫你的。

Tā bùshì liù qīn bù rèn de rén , suǒyǐ tā huì shēn chū shǒu lái bāng nǐ de .

คนๆนี้ไม่ใช่คนไม่นับญาติทั้งหก เขาต้องยื่นมือมาช่วยเธอแน่ๆ

คนๆนี้ไม่ใช่คนใจไม่ใส่ระกำ เขาต้องยื่นมือมาช่วยเธอแน่ๆ

¹ ในปัจจุบันคำว่า 六親 liù qīn ไม่ได้มีความหมายเพียงว่า ญาติทั้งหก หากแต่ใช้ในความหมายกว้างๆว่า ญาติทั้งหลาย

九牛一毛

jiǔ niú yī máo

เก้า วัว หนึ่ง ขน

ขนหนึ่งเส้นของวัวเก้าตัว

หมายความว่า เป็นจำนวนเพียงน้อยนิด

ในจำนวนมหาศาล เปรียบเหมือนขน

เส้นเดียวของวัวเก้าตัว

ขนหน้าแข้งไม่ร่วง

หมายความว่า ไม่สนใจในสิ่งที่ต้องเสีย

ไป โดยเห็นว่าเป็นของเล็กน้อยสำหรับ

คน

對那個富翁來說，這筆錢只不過是九牛一毛。

Duì nèi ge fùwēng lái shuō , zhè bǐ qián zhǐ bù guò shì jiǔ niú yī máo .

สำหรับเศรษฐีคนนั้น เงินก้อนนี้ก็แค่ขนหนึ่งเส้นของวัวเก้าตัวเท่านั้นสำหรับเศรษฐีคนนั้น เงินแค่ขนหน้าแข้งไม่ร่วงหรือ

百折不回

bǎi zhé bù huí

ร้อย ล้มเหลว ไม่ ถอยกลับ

ล้มเหลวร้อยครั้งก็ไม่ถอยกลับ

หมายความว่า ประสบความล้มเหลว

หลายครั้งหลายหนก็สู้ต่อไปอย่างไม่

ยอมถอย เปรียบเหมือนประสบกับความ

ล้มเหลวเป็นร้อยครั้งก็ไม่คิดจะถอยหลัง

ในภาษาไทยมีอีกสำนวนหนึ่งที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน คือ

สู้จนเข็มนาฬิกา หมายความว่า สู้จนถึงที่สุด สู้อย่างไม่ลดละ เปรียบเหมือน ไม้ชนที่สู้จนหน้าดาจิก ก็เข็มนาฬิกา แล้วให้สู้ต่อไปอีก

หัวชนกำแพง

หมายความว่า สู้ไม่ถอย สู้จนถึงที่สุด

เปรียบเหมือนหัวโคนกำแพง ไปไหน

ไม่ได้แล้ว ก็ยังสู้ต่อไป

小王經過了許多困難，但百折不回，終於成功了。

Xiǎo Wáng jīngguò le xǔduō kùnnán , dàn bǎi zhé bù huí , zhōngyú chénggōng le .

เสี่ยวหวางผ่านความยากลำบากมากมาย แต่ถึงจะล้มเหลวร้อยครั้งก็ไม่ถอยหลัง ในที่สุดก็ประสบความสำเร็จกรรขวานความยากลำบากมากมาย แต่เธอจะสู้แบบหัวชนกำแพง ในที่สุดก็ประสบ

ความสำเร็จ

กรกษผ่านความยากลำบากมามากมาย แต่เธอสู้จนเฮ้บตา ในที่สุดก็ประสบความสำเร็จ

千方百計

qiān fāng bǎi jì

พัน วิธี ร้อย แผนการ

พันวิธีร้อยแผนการ

หมายความว่า ใช้วิธีการทุกอย่าง

ใช้วิธีการร้อยแปดพันเก้า เปรียบ

เหมือนใช้วิธีการเป็นพันวิธีและใช้

แผนการนับร้อยแผนการ

ไม่ได้ด้วยเล่ห์ ก็ต้องเอาด้วยกล

หมายความว่า ทำอย่างหนึ่งไม่สำเร็จ

ก็ต้องหาทางทำอีกอย่างหนึ่งคือ ไปอีก

เปรียบเหมือนในการทำสิ่งใดนั้น ถ้า

ไม่สามารถทำให้สำเร็จด้วยเล่ห์เหลี่ยม

ที่วางไว้ ก็เปลี่ยนวิธี เปลี่ยนอุบายไป

เรื่อยๆ

我想看這一次足球比賽·可是入場票已經賣完了·哥哥答應我要千方百計給我弄一張票來。

Wǒ xiǎng kàn zhè yī cì zúqiú bǐsài , kěshì rùchǎng piào yǐjīng mǎi wán le ,

gēge dāying wǒ yào qiān fāng bǎi jì gěi wǒ nòng yī zhāng piào lái .

ฉันอยากดูการแข่งขันฟุตบอลครั้งนี้ แต่บัตรเข้าชมขายหมดแล้ว พี่ชายของฉันรับปากว่า จะใช้พันวิธีร้อยแผนการเอาบัตรเข้าชมมาให้ฉันใบหนึ่งให้ได้

ฉันอยากดูการแข่งขันฟุตบอลครั้งนี้ แต่บัตรเข้าชมขายหมดแล้ว พี่ชายของฉันรับปากว่า ถึงไม่ได้ด้วยเล่ห์ ก็ต้องเอาด้วยกล จะเอาบัตรเข้าชมมาให้ฉันใบหนึ่งให้ได้

千歡萬喜

qiān huān wàn xǐ

พัน ดีใจ หมื่น ดีใจ

หมายความว่า ดีใจมาก

เปรียบเหมือนดีใจเป็นพันเป็น

หมื่นครั้ง

ดีปึก

หมายความว่า ดีใจ

เปรียบเหมือนคนที่รำเริงก็จะจอบแซน

สองข้างขยับเข้าออกกระทบกับลำตัว

一聽到媽媽要帶我們去動物園·我們就千歡萬喜地跳起來。

Yī tīng dào māma yào dài wǒmen qù dòngwùyuán wǒmen qiānhuānwànxǐ de tiào qǐ lái .

พอได้ยินว่าพรุ่งนี้แม่จะพาพวกเราไปสวนสัตว์ พวกเราก็หันคิใจหมื่นดีใจ กระโดดโลดเต้นกันใหญ่

พอได้ยินว่าพรุ่งนี้แม่จะพาพวกเราไปสวนสัตว์ พวกเราก็ตีปีก กระโดดโลดเต้นกันใหญ่

萬家燈火

wàn jiā dēng huǒ

หมื่น บ้าน จุด ตะเกียง

หมายความว่า เวลาค่ำ คือ เวลา

ที่ต้องจุดตะเกียง เปรียบเหมือน

แต่ละหลังคาเรือนต้องจุดตะเกียง

เพื่อให้แสงสว่าง

เข้าได้เข้าไฟ

หมายความว่า เวลาค่ำ คือ เวลาที่ต้อง

จุดไฟ เปรียบเหมือนเวลาที่ต้องจุดได้

และจุดไฟเพื่อให้แสงสว่าง

上次我去大同旅游，當火車到達大同站時，已是萬家燈火了。

Shàng cì wǒ qù Dàtóng lǚyóu , dāng huǒchē dàodá Dàtóng zhàn shí , yì shì wàn jiā dēng huǒ le .

ครั้งที่แล้วฉันไปเที่ยวต่าง พอร์ตไฟถึงสถานีต่างก็เป็นเวลาหมื่นบ้านจุดตะเกียงแล้ว

ครั้งที่แล้วฉันไปเที่ยวต่าง พอร์ตไฟถึงสถานีต่างก็เป็นเวลาเข้าได้เข้าไฟแล้ว

5.3.2 จำนวนจีนที่ตรงกับถ้อยคำที่ใช้บ่อยในภาษาไทย

เพื่อให้เข้าใจความแตกต่างของสำนวนและถ้อยคำที่ใช้บ่อย ในที่นี้ผู้วิจัยจะอธิบายโดยสังเขปดังนี้ สำนวน คือ โวหาร ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เหมือนกับความหมายเดิมที่เคี้ยว แต่มีความหมายแฝงที่บางครั้งต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจได้ แต่ถ้อยคำที่ใช้บ่อยนั้นบางครั้งจะมีความหมายตรงไปตรงมา ไม่ต้องอาศัยการตีความหรือความเข้าใจทางภาษาที่ลึกซึ้งเหมือนสำนวน ถ้อยคำที่ใช้บ่อยนี้อาจรวมถึง คำซ้อน คำที่ใช้เปรียบเทียบ เป็นต้น

ตัวอย่าง

半途而廢

bàn tú ér fèi

ครึ่ง ทาง แล้ว เลิก

หมายความว่า ไปได้เพียงครึ่งทาง

ก็หยุดไม่เดินหน้าต่อไป

เลิกล้มกลางคัน

หมายความว่า ทำได้เพียงครึ่งๆกลางๆ

ก็หยุดและไม่ทำต่อไป

我們無論做什麼事，都應該有恆心，不可半途而廢。

Wǒmen wúlùn zuò shénme shì , dōu yīnggāi yǒu héngxīn , bù kě bàn tú ér fèi

ไม่ว่าพวกเขาจะทำอะไร ก็ควรจะมีจิตใจที่แน่วแน่ ไม่ควรจะครึ่งทางแล้วเลิก

ไม่ว่าพวกเขาจะทำอะไร ก็ควรจะมีจิตใจที่แน่วแน่ ไม่ควรจะเลิกครึ่งกลางคัน

一心一意

ใจจดใจจ่อ

yī xīn yī yì

หมายความว่า มุ่งอยู่ เป็นห่วงอยู่

หนึ่งใจ หนึ่งความคิด

หนึ่งใจหนึ่งความคิด

หมายความว่า ความคิดเป็นหนึ่งเดียว

ไม่มีความคิดเป็นอย่างอื่น

在小李讀研究生的兩年中，老王一心一意地等待著她回來。

Zài Xiǎo Lǐ dú yánjiūshēng de liǎng nián zhōng , Lǎo Wáng yī xīn yì yì
de děngdài zhe tā huí lái .

ในช่วงสองปีที่เสี่ยวหลี่เรียนปริญญาโทนั้น เหล่าหวางคอยเธอกลับมาอย่างหนึ่งใจหนึ่ง
ความคิด

ในช่วงสองปีที่มาลีเรียนปริญญาโทนั้น สมชายคอยเธอกลับมาอย่างใจจดใจจ่อ

一模一樣

เหมือนกันราวกับแกะ

yī mú yī yàng

หมายความว่า เหมือนกันมาก

หนึ่งแบบ หนึ่งอย่าง

เปรียบเหมือนแกะออกจากแม่พิมพ์

หมายความว่า เหมือนกันมาก

เดียวกัน

เปรียบเหมือนได้มาจากแบบอัน

เดียวกัน

她長得跟她媽媽一模一樣。

Tā zhǎng de gēn tā māma yī mú yī yàng .

เขาหน้าตาเหมือนแม่ราวกับเป็นหนึ่งแบบหนึ่งอย่าง

เขากับแม่หน้าตาเหมือนกันราวกับแกะ

เขากับแม่หน้าตาเหมือนกันราวกับแกะ

一蹴而就

yī cù ér jiù

หนึ่ง เขี่ยบ ก็ สำเร็จ

พอเขี่ยบก็สำเร็จ

หมายความว่า ได้รับความสำเร็จมา

อย่างง่ายดาย

ง่ายเหมือนปลอกกล้วยเข้าปาก

หมายความว่า ง่ายหรือทำได้สะดวก

เปรียบเหมือน กล้วยซึ่งเป็นผลไม้ที่มี

อยู่ทั่วไป สามารถซื้อได้ง่ายและราคาก็

ถูก

要使人們改變這種思想，絕不是一蹴而就的事。

Yào shǐ rénmen gǎibiàn zhèi zhǒng sīxiǎng , jué bùshì yī cù ér jiù de shì .

จะทำให้คนอื่นเปลี่ยนความคิดนี้ นับว่าไม่ใช่เรื่องที่พอเขี่ยบก็สำเร็จ

จะทำให้คนอื่นเปลี่ยนความคิดนี้ นับว่าไม่ใช่เรื่องที่ง่ายเหมือนปลอกกล้วยเข้าปาก

首屈一指

shǒu qū yī zhī

แรก งอ หนึ่ง นิ้วมือ

งอนี้้วนับนิ้วที่หนึ่ง

หมายความว่า อันดับหนึ่ง

เป็นหนึ่งในสองรองใคร

หมายความว่า ยอดเยี่ยมหรือดีที่สุดใน

ไม่มีใครมาเปรียบได้

這家餃子館在這一帶是首屈一指的。

Zhèi jiā jiǎoziguǎn zài zhè yī dài shì shǒu qū yī zhī de .

ร้านเกี้ยวร้านนี้นับได้ว่างอนี้้วนับนิ้วที่หนึ่งของย่านนี้

ร้านเกี้ยวร้านนี้นับได้ว่าในย่านนี้เป็นหนึ่งในสองรองใคร

一敗如水

yī bài rú shuǐ

หนึ่ง แพ้ เหมือน น้ำ

หมายความว่า พ่ายแพ้หรือได้รับความ

เสียหายอย่างย่อยยับ

พ่ายแพ้ยับเยิน

หมายความว่า สู้อันไม่ได้ แพ้ป็นปี

แพ้แบบ ไม่มีชั้นดี

เปรียบเทียบพ่ายแพ้เหมือนน้ำที่ไหล
อยู่บนพื้นที่ไม่มีทางเก็บกวาดได้ทัน

一聽到敵人被打得一敗如水的消息，他高興得跳了起來。

Yī tīng dào dí rén bèi dǎ de yī bài rú shuǐ de xiāoxi , tā gāoxìng de tiào le qǐ lái .

ทันทีที่ได้ยินข่าวว่า ฝ่ายข้าศึกถูกตีจนพ่ายแพ้เหมือนน้ำไหล เขาก็ดีใจกระโดดโลดเต้น

ทันทีที่ได้ยินข่าวว่า ฝ่ายข้าศึกถูกตีจนพ่ายแพ้ยับเยิน เขาก็ดีใจกระโดดโลดเต้น

說一不二

shuō yī bù èr

พูดหนึ่ง ไม่ สอง

พูดหนึ่งไม่เป็นสอง

หมายความว่า พูดอย่างไรก็อย่างนั้น

ไม่เปลี่ยนแปลง

คำไหนคำนั้น

หมายความว่า รักษาคำพูดที่ได้พูดไว้

ไม่เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

你放心吧，他是個說一不二的人。

Nǐ fāngxīn ba , tā shì ge shuō yī bù èr de rén .

เธอวางใจเถอะ เขาเป็นคนที่พูดหนึ่งไม่เป็นสอง

เธอวางใจเถอะ เขาเป็นคนที่พูดคำไหนคำนั้น

三長兩短

sān cháng liǎng duǎn

สาม ขาว สอง สั้น

หมายความว่า เสียชีวิต

มีอันเป็นไป

หมายความว่า เสียชีวิต

要是他在戰鬥中有個三長兩短，希望你向他家人通知。

Yàoshi tā zài zhàndòu zhōng yǒu ge sān cháng liǎng duǎn , xīwàng nǐ xiàng tā jiā rén tōngzhī .

ถ้าหากว่าในการสงครามเขาต้องสามขาวสองสั้นแล้วละก็ หวังว่าเธอจะช่วยบอกให้ทางบ้านเขารู้ด้วย

ถ้าหากว่าในการสงครามเขาต้องมีอันเป็นไปแล้วละก็ หวังว่าเธอจะช่วยบอกให้ทางบ้านเขา
รู้ด้วย

七手八腳

qī shǒu bā jiǎo

เจ็ด มือ แปด เท้า

หมายความว่า ร่วมมือกันทำ

ช่วยเหลือกันทำ

คนละไม้คนละมือ

หมายความว่า ช่วยเหลือกันทำงาน

ร่วมแรงร่วมใจในการทำงานใดงาน

หนึ่ง

大家七手八腳地很快就把房間收拾好了。

Dàjiā qī shǒu bā jiǎo de hěn kuài jiù bǎ fángjiān shōushi hǎo le.

ทุกคนช่วยกันเจ็ดมือแปดเท้าเก็บกวาดห้องจนเสร็จเรียบร้อยอย่างรวดเร็ว

ทุกคนช่วยกันคนละไม้คนละมือเก็บกวาดห้องจนเสร็จเรียบร้อยอย่างรวดเร็ว

七竅生煙

qī qiào shēng yān

เจ็ด ทวาร เกิด ควัน

หมายความว่า โกรธสุดขีด

เปรียบเหมือนโกรธจนทวาร

ทั้งเจ็ด อันได้แก่ ตาทั้งสอง

หูทั้งสอง รูจมูกทั้งสองและปาก

มีควันออกมา

โกรธเป็นฟืนเป็นไฟ

หมายความว่า โกรธเป็นอย่างยิ่ง

เปรียบเหมือนความรุนแรงของความ

โกรธที่สามารถเป็นฟืนและไฟที่

ทำลายทุกสิ่งได้

他氣得七竅生煙。

Tā qì de qī qiào shēng yān .

เขาโกรธจนเจ็ดทวารเกิดควัน

เขาโกรธเป็นฟืนเป็นไฟ

百依百順

bǎi yī bǎi shùn

ร้อย ตาม ร้อย ตาม

คล้อยตามไปทุกอย่าง

หมายความว่า เชื่อฟังและทำตาม

ทุกอย่าง

โอนอ่อนผ่อนตาม

หมายความว่า ไม่ขัดใจ ขอมทำตาม

เพราะเกรงกลัวหรือนับถือ

你應該尊重他，而不能對他百依百順。

Nǐ yīnggāi zūnzhòng tā , ér bùnéng duì tā bǎi yī bǎi shùn .

เธอควรจะเคารพเขา แต่ไม่ควรจะคล้อยตามเขาไปหมดทุกอย่าง

เธอควรจะเคารพเขา แต่ไม่ควรจะโอนอ่อนผ่อนตามไปหมดทุกอย่าง

百發百中

bǎi fā bǎi zhòng

ร้อย ยิง ร้อย ถูก

ยิงร้อยนัดถูกร้อยนัดไม่พลาด

หมายความว่า ยิงถูกเป้าทุกครั้ง

แม่นยำเหมือนจับวาง

หมายความว่า มีความชำนาญในการ

ยิงปืน ยิงธนู ปาเป้า เป็นต้น เป็นอย่าง

ยิง มีความสามารถในการยิงได้อย่างถูก

เป้าหมายโดยไม่มีผิดพลาด เปรียบ

เหมือนมีความแม่นยำจนเหมือนกับจับ

เอาของไว้แล้วยิง

สำนวนในภาษาจีนที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน คือ

百步穿揚 bǎi bù chuān yáng “ยิงถูกต้นหลิวที่ไกลเกินร้อยก้าว หมายความว่า มีศิลปะในการยิง”

張三槍法極好，能百發百中。

Zhāng Sān qiāngfǎ jí hǎo , néng bǎi fā bǎi zhòng .

ฝีมือการยิงของจางซานเยี่ยมมาก ยิงร้อยนัดถูกร้อยนัดไม่พลาด

張三槍法極好，能百步穿揚。

Zhāng Sān qiāngfǎ jí hǎo , néng bǎi bù chuān yáng .

ฝีมือการยิงของจางซานเยี่ยมมาก สามารถยิงถูกต้นหลิวที่ไกลเกินร้อยก้าวได้

ฝีมือการยิงของอนุพลเยี่ยมมาก ยิงได้แม่นเหมือนจับวาง

萬眾一心

wàn zhòng yī xīn

หมื่น คน หนึ่ง ใจ

หมื่นคนมีหนึ่งใจ

หมายความว่า สัมผัสสามัคคีกันเป็นหนึ่งเดียว

น้ำหนึ่งใจเดียว

หมายความว่า สามัคคี รักใคร่กลม

เกลียวกัน

只要大家萬眾一心，我保證我們一定會取得勝利。

Zhǐyào dàjiā wàn zhòng yī xīn , wǒ bǎozhèng wǒmen yīdìng huì qǔdé shènglì .

ขอเพียงแต่ทุกคนเป็นแบบหมื่นคนมีหนึ่งใจ ผมรับรองว่าพวกเราต้องได้รับชัยชนะอย่าง
แน่นอน

ขอเพียงแต่ทุกคนมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ผมรับรองว่าพวกเราต้องได้รับชัยชนะอย่างแน่นอน